

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

127 111 111

BRNO 1980

3. Brno - Obřany. Při povrchovém sběru na podzim r. 1977 jsem zjistila v trati "Na úzké" zlomek kamenné neolitické nebo eneolitické sekerky /Obr. 42:1/. Naleziště se nachází severovýchodně Obřan, v okolí bodu, určeného na mapě 1:5 000 Blansko 7-8 souřadnicemi 130 mm od Z s.č. a 125 mm od S s.č. Nedaleko odtud z polohy "Široké" je známo sídliště KZP, s kterým by mohl nález souviset.

P o z n á m k y :

1 J. Skutil, Moravské prehistorické výkopy a nálezy oddělení mor. pravěku zemského musea 1933-1936, ZMLM NF 1, 1941, 171; archiv AÚ Brno, čj. 419/46.

Kleinfunde aus den Randvierteln von Brno /Bez. Brno - město / .
1. Brno - Dvorska - Schlüsselbruchstück der Úněticer Kultur /Abb. 42:3/. 2. Brno - Tuřany - Randscherben der Horákovcer Kultur /Abb. 42:2/. Möglichkeit der Lokalisierung älterer Funde. 3. Brno - Obřany - Bruchstück einer Steinaxt. Kann mit der naheliegenden Siedlung der Glockenbecherkultur zusammenhängen.

NOVĚ ZJIŠTĚNÉ LOKALITY PRAVĚKÉHO OSÍDLENÍ JIHOZÁ - PADNÍ MORAVY

Jaromír K o v á r n í k , Jihomoravské muzeum Znojmo , pracoviště Mor. Krumlov
/Obr. 43,44/

B o j a n o v i c e /okr. Znojmo/

Při terénním průzkumu bylo od r. 1974 zjištěno v povodí řeky Jevišovky a v jejím blízkém okolí několik zajímavých lokalit, na nichž se velmi silně koncentrovaly nálezy rohovcové suroviny, odpadu a méně již patinovaných bulbovaných nástrojů.

Surovina je na lomu nejčastěji medově hnědé barvy, ovšem vyskytuje se rovněž i jiné zbarvení. Štípané plochy nesou vrstvičku bělavé patiny, což svědčí pravděpodobně pro mladopaleolitické stáří. Některé ústěpy jsou však bez patiny, proto se můžeme domnívat, že surovina byla zpracována i v mladších údobích pravěku, zejména v neolitu a eneolitu.

Na všech lokalitách jde o masový výskyt suroviny, nejintenzivnější je především na přesně vymezených místech, často nacházejících se v nevelkých vzájemných vzdálenostech. Jednotlivá naleziště jsou velmi nápadná, neboť se zřetelně rýsují černohnědým až černým zbarvením zeminy. V některých případech se také vyskytne mírné vyvýšení těchto lokalit vůči svému okolí.

Jak již bylo uvedeno, výskyt suroviny i paleolitických nástrojů se soustřeďuje na poměrně rozsáhlých plochách v katastrech obcí Bojanovice, Černín, Jevišovice, Jiřice¹, Vevčice.

Prozatím plošně největší se jeví lokalita v katastrech obcí Bojanovice a Jevišovice o rozměrech cca 2 000 m x 1 000 m. Největší část plochy s velkou četností výskytu suroviny je situována západně od obce Bojanovice.

Na uvedeném nalezišti západně obce Bojanovice bylo povrchovým sběrem získáno několik bulbovaných paleolitických nástrojů. Jde o nálezy jader, drásadla a škrabadla /Obr. 43/.

J e v i š o v i c e /okr. Znojmo/

Po levé straně silnice, vedoucí z Jevišovic do Bojanovic, asi 500 m od Bojanovic, bylo zachyceno několik dalších míst s hromadným výskytem rohovcové suroviny. Při sběru nalezen též retušovaný paleolitický nástroj /Obr. 43:7/.

V e v č i c e /okr. Znojmo/

V západní části katastrálního území obce je další místo s dokladem zpracování rohovcového materiálu. Lokalita územně navazuje na naleziště, soustředěná v katastrech obcí Bojanovice, Černín a Jevišovice. Také svým charakterem je s nimi shodná. Při průzkumu byl zde nalezen paleolitický nástroj. Jde o škrabadlo, které bylo zhotoveno z ústěpu medově hnědého rohovce /Obr. 43:5/.

Č e r n í n /okr. Znojmo/

Rovněž v katastru této obce byl při průzkumu zjištěn rohovcový materiál obdobného složení jako u předchozích lokalit. Mezi nálezy byla zjištěna též jádra.

Mladopaleolitické nástroje z katastrů výše uvedených obcí tvoří menší kolekci, již lze chronologicky zařadit do aurignacienu. Je zajímavé, že na uvedených lokalitách při tak vysokém zastoupení rohovcové suroviny připadá malé procento na vlastní nástroje.

Na základě tak vysoké kvantity výskytu rohovcového materiálu vyvstává otázka, zda popisované oblasti nebylo využíváno pravěkými společnostmi jako materiálové základny pro určité teritorium jihozápadní Moravy.

B o j a n o v i c e /okr. Znojmo/

Při povrchovém průzkumu byla v okolí obce zachycena pravěká lokalita s keramickým materiálem a štípanou industrií. Sídliště leží na jižním svahu severovýchodně obce blízko rybníka. Jde o fragmenty středně zrnité užitkové keramiky barvy šedé až šedoohnědé. Podle všech příznaků přináleží tento materiál kultuře s moravskou malovanou keramikou. V katastru obce je známa další lokalita mladšího stupně téže kultury v trati Vesky².

L e s ů ň k y V /okr. Třebíč/

Naleziště se nachází v severozápadním směru od obce, v těsné blízkosti zaniklé středověké tvrze³ na mírném jihozápadním svahu. Prvé povrchové sběry byly na této lokalitě provedeny na podzim r. 1974. V měsíci září 1977 byl opět sběrem získán materiál mladšího stupně kultury s MMK. Jde o zlomky keramiky a štípanou industrii /Obr. 43:2, 4/, ve které je hojně zastoupen křišťál.

O sídlišti s "pomalovanou keramikou" u této obce se zmiňuje již J. Palliardi⁴. Do dnešní doby je to již sedmé neolitické sídliště v katastrálním území Lesůnek a páté sídliště kultury s MMK⁵.

L e s ů ň k y VII /okr. Třebíč/

Další z řady neolitických lokalit se vyskytuje po pravé straně potoka, který teče od Dol. Lažan do Lesůnek. Sídliště je asi 200 m jižně od okraje obce. Jde o polohu, která vyběhá nad potok a zde je ukončena strmou skalní stěnou. Na protějším svahu je sídliště stupně I fáze b kultury s MMK /Lesůnky II /⁶.

Materiál z popisované lokality je šedý až šedočerný, plavený. Dále byla získána nepočtená štípaná industrie a plochá sekerka s nesouměrným břitem /Obr. 44:6/.

Nálezový materiál lze s největší pravděpodobností přiřadit kultuře s lineární keramikou, případně šáreckému stupni, který zachytil v jiné poloze J. Palliardi⁷. Je pravděpodobné, že uvedená lokalita Lesůnky VII nebyla během pravěku osídlena jednorázově, neboť zde byl zjištěn inventář kultury s MMK /Obr. 44: 1, 2/ a také zlomky laténské keramiky s typickou výzdobou /Obr. 44:8/.

L u k o v I /okr. Třebíč/

Při terénním průzkumu oblasti toku Rokytky, přítoku Rokytné od Mor. Budějovic, byla objevena na jejím pravém břehu asi 500 m jižně od obce Lukov neolitická lokalita. V nálezech převládá štípaná rohovcová industrie. Keramický materiál je na povrchu silně navětralý. V keramické hmotě je patrně větší procento ostřiva.

M o r a v s k ý K r u m l o v /okr. Znojmo/

V srpnu r. 1977 byl na poli v trati U kříže nalezen patinový ústěp. Poloha U kříže patří k těm typickým, jež vyběhají nad příkré údolí řeky Rokytné, zatímco v opačném směru přecházejí v plošinu. Nachází se asi 700 m od lokality U Floriánka, kde byly také nálezy paleolitických nástrojů⁸.

Zmíněný ústěp byl na dorzální straně pokryt silnou vrstvou sintru. Po jeho odstranění se objevilo intenzivní opracování terminálního konce. Směr úhozu byl veden šikmo k podélné ose nástroje. K výrobě škrabadla bylo použito šedavě zbarveného rohovce. Časově můžeme popisované škrabadlo /Obr. 43:8/ zařadit do aurignacienu.

O h r a z e n i c e /okr. Třebíč/

Jižně asi 500 m od obce na jihovýchodním svahu se rozkládá sídliště mladšího stupně kultury s MMK. Z této lokality pochází střepový materiál červenavé barvy s přídavkem ostřiva. Roku 1976 zde byla nalezena část sekeromlatu s lomem v místě provrtaného otvoru /Obr. 44:4/.

P e t r ů v k y /okr. Třebíč/

Severovýchodně obce v její těsné blízkosti byla zjištěna v srpnu 1976 neolitická lokalita. Po provedené orbě byly sběrem zachráněny zlomky keramiky, která byla vypálena do tmavošedého až šedočerného tónu. Na jednom střepu se dochovala vhloubená výzdoba, provedená vpichy. Na dalším střepu charakteristické profilace MMK se zachoval na šedoohnědém podkladu monokolorní červený nátěr /Obr. 44:6/.

K dalšímu inventáři patří kýlovité škrabadélko z šedého rohovce /Obr. 43:1/. Člunkovité škrabadlo není jako typ, ale rovněž ohlazením štípaných hran by se mohlo zařadit do mladopaleolitického období.

P ř í š t p o I /okr. Třebíč/

Sídlištní nálezy se vyskytly na mírném jihozápadním svahu, který vyběhá nad údolí řeky Rokytné, a to přibližně naproti kamenolomu Královec a tvoří strmý skalnatý břeh. Vyskytuje se zde materiál MMK a počtená štípaná industrie /Obr. 43:3, 6 ; 44:3, 5/.

P ř í š t p o II /okr. Třebíč/

V blízkosti obce severovýchodním směrem je další poloha s osídlením kultury s MMK. Ze sídliště, které se nachází na jihozápadním svahu, pochází zlomky nádob a kolekce štípané industrie z rohovce a křišťálu.

S l a v ě t i c e /okr. Třebíč/

Uvedená lokalita se nachází asi 200 m severně po pravé straně silnice, která vede do Dalešic. Místo nálezů je na mírném jihozápadním až západním svahu nad potokem Olešná. Povrchovým sběrem v srpnu 1976 byl získán nečetný střepový materiál. Jde o zlomky okrajů různých keramických typů, zejména hrncovitých. Keramika je velmi dobře vypálena do světlečervené až hnědavé barvy. K výrobě štípané industrie bylo po-

užito šedě zbarveného rohovce.

Štěpánovice II /okr. Třebíč/

Po pravé straně silnice z Jaroměřic n. R. do Třebíče na dnes již oploceném pozemku za bývalým dvorem je sídliště lidu kultury s MMK. V katastru obce je to již druhá lokalita uvedené kultury⁹. Část sídliště byla pravděpodobně zničena zástavbou v obci. Podle informací nacházely se při různých zemních úpravách v obci jak zlomky keramiky tak i broušená industrie. V r. 1972 byly podchyceny na výše popsané poloze nádob mladšího stupně kultury s MMK.

Poznámky:

- 1 PV AÚB, 1975.
- 2 J. Palliardi, Die relative Chronologie der jüngeren Steinzeit in Mähren, WPZ 1, 1914, 216; F. Vildomec, HP 8, 1931, 5.
- 3 F. Vildomec, Prachistorie okresu moravsko-budějovického, 1927.
- 4 J. Palliardi, Sídliště z mladší doby kamenné u Boskovštiny, Pravěk VII, 1911, 22.
- 5 J. Kovárník, Nové archeologické nálezy z okolí Jaroměřic n. R., PV AÚB, 1974, 93, tab. 75: 12-15; týž, Terénní průzkum regionu horního toku Rokytne a Jevišovky, PV AÚB, 1975; týž, Další nálezy pravěkého osídlení regionu horního toku Rokytne, PV AÚB, 1976; týž, Nový způsob reparače neolitické keramiky, SPFFBU E 22-23, 1977-1978, 272-274, obr. 2-3, tab. XXIII.
- 6 J. Kovárník, PV AÚB, 1974, 93.
- 7 J. Palliardi, Die relative Chronologie der jüngeren Steinzeit in Mähren, WPZ 1, 1914, obr. 5a, c, e.
- 8 J. Skutil, Bratislava 7, 1933, 178; týž, Światowit 16, 1936, 74; B. Klíma, archiv AÚB, čj. 265/47. Za informaci děkuji Josefu Kaufmanovi.
- 9 J. Palliardi, Pravěk VII, 1911, 22; F. Vildomec, ČVMSO XXXVI, 1925, 3-4; týž, OP VII-VIII, 1928-1929, 35, obr. 10.

Neu festgestellte Lokalitäten prähistorischer Besiedlung Südwestmährens. Bei Terrainbegehungen gelang es dem Autor im Flussgebiet der Jevišovka und Rokymá weitere Belege einer prähistorischen Besiedlung zu erfassen. Interessant ist die Umgebung von Jevišovice /Bez. Znojmo/, wo Lokalitäten, reich an Hornsteinstoff, liegen. Aus dem angeführten Gebiet, den Katastern der Gemeinden Bojanovice, Jevišovice und Vevčice, stammt eine kleinere Serie jungpaläolithischer Werkzeuge.

Weitere Artefakte gleichen Alters fand man bei Moravský Krumlov /Bez. Znojmo/ und Petrůvky /Bez. Třebíč/.

Neue Fundkomplexe einer neolithischen Siedlung konzentrieren sich besonders im Flussgebiet des oberen Laufes der Rokytne und ihrer Nebenflüsse. Es handelt sich besonders um die Konzentration neolithischer Lokalitäten bei den Gemeinden Lesůnky, Štěpánovice und Přítstpo im Bezirk Třebíč. Eine weitere Siedlung der Kultur mit MBK stellte man bei Bojanovice /Bez. Znojmo/ fest.

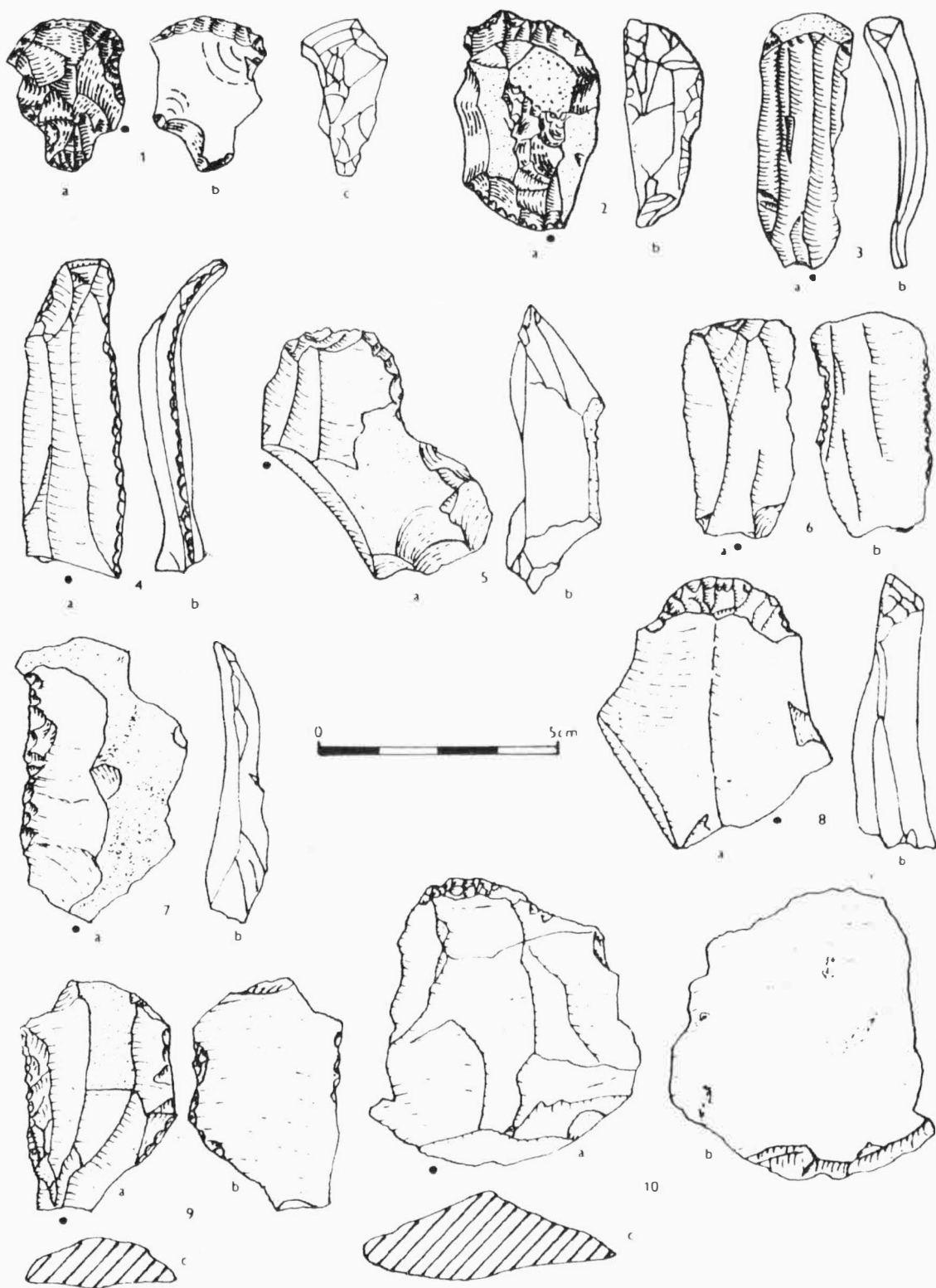
ZPRÁVA O INVENTARIZACI ARCHEOLOGICKÉ SBÍRKY VRBASOVA MUZEA VE ŽDÁNICÍCH V ROCE 1977

/okr. Hodonín/

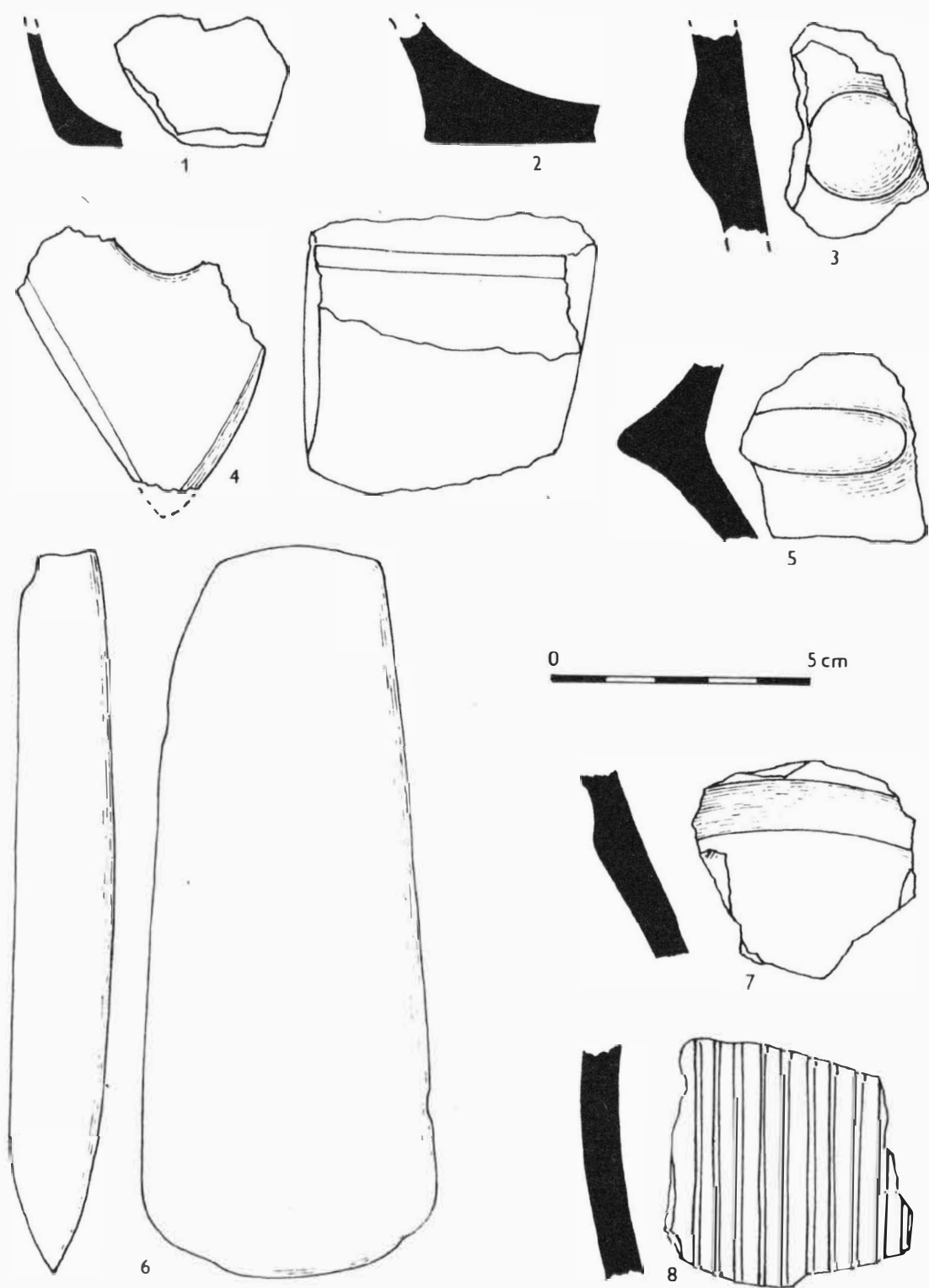
Zdeněk Měřínský, Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

Na základě žádosti Vlastivědného kroužku při Vrbasově muzeu ve Ždánicích pověřilo ředitelství Archeologického ústavu ČSAV v Brně referenty zpracováním archeologické sbírky muzea. V roce 1977 bylo zpracováno, zainventováno a zdokumentováno přes 200 předmětů, z nichž část bylo nutno i konzervovat, což bylo provedeno v laboratořích AÚ ČSAV. Většina materiálu pochází ze Ždánicka. Mezi zpracovanými předměty vyniká zejména kolekce broušené neolitické a eneolitické kamenné industrie, několik hrobových celků kultury se zvoncovitými poháry, inventář dvou bohatých laténských hrobů ze Ždánic a Dražávek a středověké keramické akvamantle. Z nálezů nepocházejících ze sběrné oblasti muzea je zajímavá kolekce bronzového materiálu z mladší doby bronzové ze Slovenska.

Bericht über die Inventarisierung der archäologischen Sammlung des Vrbas-Museums in Ždánice im Jahre 1977 /Bez. Hodonín/. Im Jahre 1977 hat man mit der Inventarisierung der archäologischen Sammlung des Vrbas Museums in Ždánice begonnen. Bisher wurden über 200 Gegenstände verarbeitet, von denen der Grossteil aus Ždánice stammt.

Obr. 43
 1 Petřůvky /okr. Třebíč/; 2, 4 Lesůnky /okr. Třebíč/; 3, 6 Příštpo /okr. Třebíč/; 5 Vevčice /okr. Znojmo/; 7 Jevišovice /okr. Znojmo/; 8 Moravský Krumlov /okr. Znojmo/; 9-10 Bojanovice /okr. Znojmo/.

Obr. 44
 1, 2, 6, 8, Lesůnky /okr. Třebíč/; 3, 5 Přísťpo /okr. Třebíč/; 4 Ohrazenice /okr. Třebíč/; 7 Petrůvky /okr. Třebíč/.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné